

Državljska nepokorščina in upor sistemu

Premiera proletarske komedije Vse zastonj! Vse zastonj!

© Nada Žgank

V **Prešernovem gledališču** Kranj bo danes, 10. septembra premiera proletarske komedije Daria Foja Vse zastonj! Vse zastonj! v režiji Ajde Valcl. Zgodba te duhovite, a hkrati ostre Fojeve družbenokritične farse se začne tik po upor v trgovinskem centru, ko se ženske, ogorčene nad ponovnim dvigom cen, odločijo, da temu naredijo konec.

V uporniškem zanosu ženske v hipu stopijo skupaj, saj imajo dovolj neprestanega izkoriščanja in višanja cen osnovnih živil, zato sprva zahtevajo polovično ceno, kasneje pa jih jeza in upor pripeljeta tudi do tega, da si živila preprosto stlačijo pod obleke in z njimi odkorakajo domov.

V prologu k satirični komediji avtor zato zapiše, da se je zdelo ob premieri leta 1974 zgodba o delavkah iz milanskega predmestja, ki se odločijo upreti vrtoglavemu naraščanju cen, nekaterim kritikom neverjetna oziroma celo nadrealistična. Toda že čez nekaj mesecev je izbruhnulo natanko to, o čemer je uprizoritev spregovorila na odru; obubožane delavce so zaradi "državljske nepokorščine" celo zapirali in v času sodne razprave avtorje

predstave obdolžili, da so s predstavo nahujskali delavce k upor in h kraji.

Zanimiv obrat pa Dario Fo v zgodbi o uporniških gospodinjah, ki se odločijo, da jim je dovolj brezsravnega zviševanja cen, doseže s "feminističnim zapletom" in absurdnimi komičnimi zapleti z njihovimi možmi, saj morajo ženske svojo uporniško gesto "proletarske nabave" skrivati ne le pred policijo, ampak tudi pred svojimi »pravičniškimi« zakonskimi partnerji. Zaradi njihove naivnosti in patriarhalne drže se zato junakinji komedije Antonia in Margherita odločita, da bosta svojima partnerjema prikrili sporno »proletarsko nabavo« in ju poskušata prepričati o svoji »nenadni« nosečnosti.

Ob neustavljivem valu podražitev, ki smo jim znova priča, pa pridobiva komedija Vse zastonj! Vse zastonj! še večjo aktualnost, ki jo je izpostavila tudi režiserka Ajda Valcl: "Fojeva komedija je bila napisana 1974 kot odgovor na skokovito povišanje cen osnovnih dobrin, najemnin, na odpuščanje in zniževanje plač delavcev v 70. letih v Italiji in predvsem kot kritika levici, ki se je takrat zelo mlačno odzvala na nastalo situacijo – s politiko 'zategovanja pasu' najrevnejših. Gledamo torej obubožan delavski razred, ki se dvigne v vsesplošno stavko oziroma ki z množično krajo osnovnih živil v trgovinah, ko gospodinje in žene delavcev ne zmorejo (pa tudi nočejo!) več plačati drage hrane, radikalno izrazi svojo državljansko nepokorščino in začrta konkretni upor sistemu. Aktualnost Fojeve teme – vedno večja inflacija, prekarno delo, brezposelnost, dvig cen, revščina, razlika med bogatimi in revnimi – se po pandemiji tudi pri nas napoveduje v velikem zamahu."

Igrajo: **Vesna Pernarčič**, **Aljoša Ternovšek**, **Vesna Slapar**, **Miha Rodman**, **Blaž Setnikar**.

Prevajalec: Gašper Malej, adaptacija: Marko Bratuš in Ajda Valcl, dramaturg: Marko Bratuš, scenografka: Urša Vidic, kostumografka: Urška Recer, koreografinja, scenski gib: Lada Petrovski Ternovšek, svetovalec za koreografijo: Branko Potočan, avtorica glasbe: Polona Janežič, lektorica: Barbara Rogelj, oblikovalec svetlobe: Andrej Hajdinjak, oblikovalca maske: Matej Pajntar in Alja Sušnik, asistentka scenografke: Anja Gruden.

